

Problematika konektoru v současné francouzštině.

Cílem předkládané diplomové práce je utřídění pojetí konektorů a jejich fungování v hierarchizaci výpovědního obsahu na základě kritérií autorů českých a frankofonních; dále vlastní pokus o vymezení konektoru a charakteristika fungování konkrétních konektorů v rámci logicko-sémantických koherenčních vztahů, zde přípustkových.

Práce je rozdělena na tři části:

První část tvoří metodologický rozbor konektorů z hledisek a postupů prezentovaných v pracích českých lingvistů, od sémantického východiska F.Daneše přes funkční hledisko J.Hrbáčka k východisku komunikativně-pragmatickému Mluvnice češtiny 3. U frankofonních autorů vychází od textového hlediska R.Tomassone, J.M.Adama, autorů *Grammaire méthodique du français* a rovněž autorů z oblasti FLE, J.Vignera a S.Moirand. Publikace vycházející od sémantického hlediska zastupují práce P.Charaudeaua a G.D. de Salins (FLE). Rozbor pojetí konektorů je ukončen specifickým pohledem H.Weinricha na junktory v perspektivě od morfo-syntaxe k textu.

V pojetí konektorů českých autorů dochází autorka k závěru, že konektory jsou chápány shodně jakožto jazykové jednotky vyjádřené spojkami, příslovci nebo částicemi připojujícími / spojujícími obsah výpovědi nebo větších celků a vyjadřujícími logicko-sémantické vztahy, na jejichž základě je možno konektory dále klasifikovat. U F.Daneše autorka konstatuje rovněž pragmatický funkční aspekt konektorů. U frankofonních autorů vyčlenila autorka, po prostudování různých východisek, dvě pojetí – textové a sémantické, s posunem v klasifikaci u J.M.Adama v kategorii argumentativních konektorů. Zejména u tohoto typu konektorů frankofonní autoři zdůrazňují schopnost konektorů zároveň odrážet postoje a argumentativní (komunikativní) strategie mluvčího.

Ve druhé části podává autorka vlastní pojetí konektoru: přiklání se k pojetí F.Daneše, kategorii konektorů však chápe z hlediska slovnědruhového úžeji než Daneš. Shodně s Danešem považuje konektory za funkční slova při výstavbě věty a textu s funkcí spojovací a kontextualizační - endoforickou (anaforickou, kataforickou a presupoziční) i exoforickou. Tato slova nejsou součástí větné struktury a nemají proto větně členskou funkci. Jejich důležitou vlastností je mobilita v rámci větné struktury. Z hlediska slovnědruhového vymezuje autorka konektory úžeji jakožto adverbia a adverbialní sousloví (nutno nezaměňovat s adverbii ve funkci příslovečného určení), tedy úžeji než pojetí zahrnující pod konektory i spojky a spojková sousloví.

Ve třetí části se autorka zaměřila na charakteristiku a fungování konektorů v přípustkových vztazích. Vychází od vymezení přípustky v rámci logicko-sémantických vztahů k jejímu vyjádření a k místu konektorů mezi jednotlivými jazykovými prostředky, jež přípustkový vztah vyjadřují.

Vymezení přípustky je vždy uvedeno hlediskem českých autorů a od tohoto základu se odvíjí typologie východisek a postupů frankofonních autorů. V této části volila autorka opačný metodologický postup než v první části práce – vychází od hlediska morfo-syntaktického, přes hledisko sémantické a sémanticko-pragmatické k hledisku textovému. Vychází ze šmilaurovského komplexního funkčně-syntaktického pojetí přípustky doplněného o sémantická východiska autorů Grepla a Karlíka a komunikativně-pragmatická hlediska, jež do pojetí přípustkových vztahů zahrnují autoři České mluvnice 3. V téže perspektivě analyzuje přípustku u autorů frankofonních, tj. vychází od hlediska morfo-syntaktického *Grammaire du français classique et moderne*, *Grammaire Larousse*, *Le Bon usage* a překvapivě sem zařazuje pojetí přípustky H.Weinricha. Hledisko sémanticko-pragmatické reprezentují autoři G.D.de Salins, M.Callamand spolu se sémantickým východiskem P.Charaudeaua. Tuto skupinu uzavírá komentář k monografii M.-A.Morel *La concession en français*. Textové hledisko uplatňují práce R.Tomassone, J.M Adama a autoři *Grammaire méthodique du français*.

Zatímco česká jazykověda klade podle autorky u přípustkového vztahu důraz na významový rys příčiny, frankofonní lingvistika přisuzuje přípustkovému vztahu významové rysy příčiny (H.Weinrich), opoziční a restriktivní význam (P.Charaudeau) či pouze opoziční (*Grammaire du français classique et moderne, Grammaire Larousse, M.Callamand*); jiní autoři oba vztahy, opoziční a přípustkový, odlišují, ale pojednávají o nich souhrnně (G.D.de Salins, Tomassone, *Grammaire méthodique du français*). Autorka upozorňuje, že tento nevyhraněný přístup k vymezení a klasifikaci přípustkových vztahů u francouzských autorů často vede ke splývání výrazových prostředků přípustky s prostředky vyjadřujícími opozici.

V sestaveném přehledu jazykových prostředků vyjadřujících přípustkové vztahy vyhodnotila autorka jako konektory adverbia – *pourtant, cependant, néanmoins, toutefois, quand même a tout de même*.

V posledním oddíle 3.části, autorka charakterizuje funkce jednotlivých, výše vymezených, konektorů; zde bych byla uvítala vlastní korpus příkladů, tato připomínka však nesnižuje kvalitu práce.

Práci doplňuje výstižné francouzské Résumé napsané kultivovanou francouzštinou. Bibliografii tvoří tituly autorů frankofonních a českých z oblasti textové lingvistiky, gramatiky a syntaxe, i lingvo-didaktiky.

Zmapováním pojetí konektorů a interpretací jejich funkcí představuje předkládaná diplomová práce zdařilý příspěvek ke studiu problematiky konektorů.

Diplomová práce Terezy Burešové splňuje požadavky kladené na diplomovou práci, hodnotím ji v ý b o r n ě a doporučuji k obhajobě.

V Praze, 25.dubna 2013

PhDr. Hana Loucká,CSc.
vedoucí diplomové práce